Hukuk Bölümü 2005/75 E., 2005/89 K.

- **İDARİ PARA CEZASININ ÖDENMEMESİ**
- **ÖDEME EMRİNE KARŞI AÇILAN DAVA**
- **SİGORTA MÜDÜRLÜĞÜ'NCE VERİLEN İDARİ PARA CEZASININ ÖDENMEMESİ**
- **SOSYAL SİGORTALAR KURUMU ALACAKLARININ TAHSİLİ**

- 506 S. SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) [Madde 79]
- 506 S. SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) [Madde 80]
- 506 S. SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) [Madde 140]
- 5521 S. İŞ MAHKEMELERİ KANUNU [Madde 1]
- 6183 S. AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN [Madde 51]

"İçtihat Metni"

OLAY : Meptaş Manisalı Evrensel Pazarlama ve Ticaret Anonim Şirketi adına 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 79. maddesinde yazılı işyeri kayıtlarının ibrazı ile ilgili yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle anılan Kanunun 140. maddesi uyarınca idari para cezası kesilmiştir.

Adı geçen şirket tarafından, idari para cezasına yapılan itirazın davalı idarece reddi üzerine, Sivas Sulh Ceza Mahkemesi'ne iletilmek üzere Bornova Sulh Ceza Mahkemesi'ne 29.1.2001 tarihinde verilen dilekçe ile söz konusu cezaya itiraz edilmiştir.

Bilahare, Sivas Sigorta İl Müdürlüğü'nce idari para cezası ile 31.8.2003 tarihine kadar hesaplanan gecikme zammının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emri, Meptaş Manisalı Evrensel Pazarlama ve Ticaret Anonim Şirketi'nin adresinde bulunamaması üzerine şirket ortaklarına tebliğ edilmiştir.

Davacı şirketler tarafından, Sivas İş Mahkemesi'nin E:2003/692 sayılı dosyasında; davacı Ethem Alev tarafından, Sivas İş Mahkemesi'nin E:2003/700 sayılı dosyasında, söz konusu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açılmıştır.

SİVAS İŞ MAHKEMESİ; 15.10.2003 gün ve E:2003/700; K:2003/644 sayı ile, mahkemelerinin 2003/692 sayılı dava dosyasındaki davanın konusunun da aynı idari para cezası ile ilgili olduğu, biri hakkında verilen kararın diğerini de etkileyeceği anlaşıldığından, işbu davanın 2003/692 sayılı dosya ile birleştirilmesine karar vermiş; daha sonra, 31.3.2004 gün ve E:2003/692; K: 2004/227 sayı ile, takiplerin yasal dayanağının idari para cezası olup, idari para cezasına süresinde itiraz üzerine kurum ünitesince 27.11.2000 tarih ve 2000/186-192 sayılı kararla itirazın reddine karar verildiği, komisyon ret kararının tebliği üzerine davacıların süresinde Bornova Sulh Ceza Mahkemesi kanalı ile Sivas Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi'ne itirazda bulunduğu, ancak, İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 5.3.2004 gün ve 2004/21 muhabere sayılı yazısına göre, söz konusu itiraz dilekçesinin kaydının yapılmasına rağmen Sivas Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderildiğine dair posta kaydının bulunmadığı, sehven başka dosyalar içine karışmış olabileceğinin bildirildiği, komisyon kararına süresinde itirazda bulunulmakla birlikte, davacıların ihtiyarı haricinde itiraz dilekçesinin merciine ulaşmadığı anlaşıldığından, komisyon kararının, dolayısıyla idari para cezasının kesinleştiğinden bahsedilemeyeceği, böyle olunca, söz konusu dava dilekçelerini komisyon kararının iptaline yönelik itiraz dilekçesi mahiyetinde kabul etmek ve bu nedenle de idari yargı yeri görevli olduğundan görevsizlik kararı vermek gerektiği, şirketin aynı eyleminden dolayı tüzel kişiliğe haiz davacı şirket ile bunun üst düzey yöneticileri için ayrı ayrı idari para cezası tahakkuk ettirilmiş olup, aynı eylemden dolayı idari para cezası tahakkuk ettirildiğinden bir kısım davacılar tarafından işbu idari para cezasına itiraz halinde diğer sorumlular yönünden de idari para cezasının kesinleşmediği sonucuna varıldığı, davaya bakmaya idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, YARGITAY 21. HUKUK DAİRESİ'nin 23.12.2004 gün ve E: 2004/5200; K: 2004/11800 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı şirketler vekili, aynı istekle bu kez, 24.2.2005 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

SİVAS İDARE MAHKEMESİ; 10.5.2005 gün ve E:2005/208 sayı ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 80. maddesinden söz ederek, dosyanın incelenmesinden, davanın, idari para cezasından kaynaklanan kurum alacağının 6183 sayılı Yasa uyarınca ödeme emri gönderilmek suretiyle tahsili yoluna gidilmesi üzerine Sivas İş Mahkemesi'nin 31.3. 2004 gün ve E: 2003/692; K:2004/227 sayılı kararıyla, tahakkuku yapılan idari para cezasının henüz kesinleşmediğinden bahisle uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girmesi nedeniyle davanın görev yönünden reddedildiği ve anılan kararın Yargıtay 21. Hukuk Dairesi'nce onanarak kesinleştiği, bunun üzerine bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, ödeme emrine karşı açılan davanın, yürürlükteki mevzuata göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği; bu itibarla, iş mahkemelerinin görevine giren uyuşmazlığın mahkemelerince esastan incelenerek sonuçlandırılmasına hukuken olanak bulunmadığı, nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 1.7.2004 gün ve E:2004/36; K: 2004/44 sayılı kararının da niteliği itibariyle bu yönde olduğu gerekçesiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, bu konuda karar verilinceye değin davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığı'nda, Üyeler: Dr. Atalay ÖZDEMİR, Ahmet VELİOĞLU, Serap AKSOYLU, Z. Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Celal IŞIKLAR'ın katılımlarıyla yapılan 14/11/2005 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesi'nce anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ: Raportör- Hakim Nurdane TOPUZ'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;

-İlgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Ahmet Yahya ÖZDEMİR'in davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

KARAR : Dava, Meptaş Manisalı Evrensel Pazarlama ve Ticaret Anonim Şirketi adına 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesi uyarınca kesilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun para cezalarına ilişkin 140. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler."

yolundaki üçüncü tümcesi Anayasa Mahkemesi'nin 8.10.2002 gün ve E:2001/225; K:2002/88 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve bu kararın yayımlandığı 26.2.2003 tarihinden itibaren kendisine tanınan bir yıllık süre içinde Yasama Organı'nca çıkarılan 29.7.2003 gün ve 4958 sayılı Yasa'nın 51. maddesi ile, 506 sayılı Yasa'nın 140. maddesi yeniden düzenlenmiş olup, dördüncü fıkrasında " İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezaları, bu Kanunun 80. maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir" denilmiştir.

Ödeme emrinin ilgililere tebliğ tarihinde yürürlükte olan anılan Yasa'nın 1.12.1993 gün ve 3917 sayılı Yasa ile değişik 80. maddesinin dördüncü fıkrasında, "Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır" denilmiş iken, 29.7.2003 gün ve 4958 sayılı Yasa ile değişik beşinci fıkrasında, Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51. maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı öngörülmüş ve ödenmeyen Kurum alacaklarına uygulanacak gecikme zammı gösterilmiş; yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları; kurum alacaklarının tahsilinde ise 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu kuşkusuzdur.

Olayda, Sivas Sigorta Müdürlüğü'nce verilen idari para cezasının ödenmemesi karşısında, bu cezanın Kurum alacağına dönüşmesi üzerine gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı dava açıldığı anlaşılmıştır.

Her ne kadar, Meptaş Manisalı Evrensel Pazarlama ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından, idari para cezasına yapılan itirazın davalı idarece reddi üzerine, 29.1.2001 tarihinde, 506 sayılı Kanun'un 140. maddesinin o tarihte yürürlükte olan hükmüne göre Sivas Sulh Ceza Mahkemesi'ne iletilmek üzere Bornova Sulh Ceza Mahkemesi'ne idari para cezası nedeniyle itiraz dilekçesi verilmiş ise de; İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 5.3.2004 gün ve 2004/21 muhabere sayılı yazısında, söz konusu itiraz dilekçesinin, havalesinin yapılmasına rağmen Sivas Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderildiğine dair posta kaydının olmadığı, sehven başka dosyalar içine karışmış olabileceği düşünülerek araştırma yapılmakla birlikte bulunamadığı bildirilmiştir.

Uyuşmazlık konusu olayda, idari para cezasına ilişkin ödeme emri dava konusu edildiğine göre, 506 sayılı Kanun'un 80. maddesinde bu tür davalara bakma görevinin iş mahkemelerine ait olduğunun açıkça belirtilmesi karşısında, ödeme emrinin iptali istemine yönelik dava dilekçesinin, idari para cezasına yapılan itirazın reddi yolundaki komisyon kararının iptaline yönelik itiraz dilekçesi olarak kabulü suretiyle, görevli yargı yerinin belirlenmesi yoluna gidilmesi mümkün değildir.

Bu durumda, idari para cezasından doğan Kurum alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, 506 sayılı Yasa'nın 80. maddesi uyarınca yetkili kılınan İş Mahkemesi görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile İş Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sivas İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Sivas İş Mahkemesi'nin 31.3.2004 gün ve E: 2003/692; K: 2004/227 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 14.11.2005 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.